

Motion till riksdagen 2021/22:4259

av **Hanna Gunnarsson m.fl. (V)**

med anledning av prop. 2021/22:10 Fortsatt svenskt deltagande i militär insats för stärkt säkerhet i Mali

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen avslår proposition 2021/22:10 Fortsatt svenskt deltagande i militär insats för stärkt säkerhet i Mali.

Motivering

I regeringens proposition föreslås att riksdagen ger sitt medgivande till ett svenskt deltagande i den franska militära insatsen Task Force Takuba i Mali om högst 250 personer.

Mali är ett av världens fattigaste och mest biståndsberoende länder, och nära tre av fyra malier lever på mindre än 2 dollar om dagen. Samtidigt är säkerhetsläget mycket instabilt. Landet är drabbat av återkommande terrorattentat, och situationen i fråga om mänskliga rättigheter är alarmerande. Därtill råder en utbredd straffrihet.

Under 20 års tid, mellan 1992 och 2012, var Mali en relativt stabil demokrati. När ett inbördeskrig bröt ut i januari 2012 och en militärkupp genomfördes i mars samma år riktades världens blickar mot Mali. Utvecklingen har varit dramatisk de senaste åren men bottenar i grundläggande problem i Mali som går långt tillbaka. Centralregeringen har alltid varit svag. Under decennier har befolkningen i norra Mali, huvudsakligen tuareger, upplevt att de diskriminerats av regeringen och vid en rad tillfällen revolterat. Dessa stora utmaningar har förvärrats av klimatförändringen, ökande livsmedelspriser, en växande människo-, vapen- och narkotikahandel genom Sahara och väpnade konflikter i grannländerna.

Omfattande folkliga protester 1991 banade väg för politiska reformer och ökad respekt för de mänskliga rättigheterna. Under de två kommande decennierna genomförde Mali en rad i grunden demokratiska val, men den politiska ledningen i Bamako lyckades inte hantera landets grundläggande utmaningar. Efter Gaddafis fall skedde ett

starkt inflöde av vapen från Libyen, och turbulensen i regionen underblåste det redan starka folkliga missnöje som bredd ut sig, inte minst i de norra delarna av landet. Denna utveckling i kombination med att flera militanta islamistiska grupper etablerat sig i landet utgjorde grundorsakerna till att inbördeskriget blossade upp 2012.

Trots flera förhandlingar och att ett fredsavtal ingicks 2015 har striderna fortsatt, och läget är alltfjämt instabilt. Flera terrorattacker har genomförts, bl.a. mot Minusma, den internationella FN-insats som övervakar säkerheten i landet och som Sverige deltar i. Civila offer som dödade på grund av konflikterna i landet var under 2020 jämt fördelat mellan terrorgrupper, beväpnade grupper i lokalsamhällen och militären. I de norra delarna av landet har den humanitära situationen varit svår, då hjälpinsatser hindrats av den våldsamma situationen, och 2015 varnade FN för en svältkatastrof. Därutöver genomfördes militärkupper under augusti 2020 och maj 2021. Behovet av humanitärt stöd är mycket stort och har förvärrats dramatiskt de senaste tre åren i och med en eskalerande våldsspiral.

Sedan 1990-talet bedriver Sverige utvecklingssamarbete med Mali. I samband med kuppen 2012 avbröts det bilaterala stödet och det svenska biståndet kanaliserades i stället via FN-organ och frivilligorganisationer. I april 2013 återupptogs det bilaterala biståndet. Sverige har också varit en stor givare av humanitärt bistånd till Mali. Vänsterpartiet anser att det är av stor vikt att Sverige bedriver ett långsiktigt utvecklingssamarbete med Mali och välkomnade att regeringen 2010 beslutade att öppna en svensk ambassad i Bamako.

Task Force Takuba är en del av den franska insatsen Barkhane. Den skiljer sig från FN:s fredsbevarande insats Minusma genom att vara en offensiv insats som är inriktad på bekämpning av beväpnade terroristgrupper, och det är därmed en insats som innebär mycket större risker för den utsända personalen. I propositionen beskrivs den folkrättsliga grunden för ett svenskt deltagande i Task Force Takuba. För Vänsterpartiet är det en förutsättning att det finns en tydlig folkrättslig grund för att delta i internationella insatser. Alla beslut om militärt våld som en sista utväg för att skydda freden och de mänskliga rättigheterna ska ske på FN:s uppdrag eller annan folkrättslig grund. Samtidigt är det viktigt att göra en enskild bedömning i varje enskilt fall.

FN är den viktigaste internationella organisationen för frågor som rör konflikter, säkerhet och nedrustning, även om FN också har brister som måste åtgärdas. Genom folkrätten har FN en särställning som det organ som kan ge mandat till internationella militära insatser med folkrättslig grund. Vänsterpartiets önskan är att FN ska ha kapacitet och förmåga att genomföra alla internationella insatser själva. Så är dock inte fallet. Under det senaste decenniet har FN delegerat genomförandet av ett stort antal internationella insatser till andra organisationer. Vänsterpartiet anser inte att internationella militära insatser bör ledas av enskilda länder utan anser att internationell säkerhet är ett gemensamt ansvar för världssamfundet.

Erfarenheterna från Afghanistan har visat på svårigheten för medborgarna att se skillnad på olika internationella insatser, mål och syften. Mot denna bakgrund är det svårt att förstå varför Sverige som land bör delta i en parallell insats i landet, utöver den som styrs av FN.

I propositionen nämns också hur Sveriges deltagande i Task Force Takuba även har till målsättning att bygga operativ förmåga hos nationella förband och staber samt bidra till stärkta försvars- och säkerhetspolitiska samarbeten med Frankrike och andra länder som deltar i insatsen. Vänsterpartiet anser att det vid internationella insatser alltid är behovet i de krisdrabbade områdena som ska styra och aldrig svenska intressen.

Riksdagen bör avslå regeringens proposition 2021/22:10 Fortsatt svenskt deltagande i militär insats för stärkt säkerhet i Mali. Detta bör riksdagen besluta.

Hanna Gunnarsson (V)

Jens Holm (V)

Yasmine Posio (V)

Håkan Svenneling (V)

Lotta Johnsson Fornarve (V)

Elin Segerlind (V)

Jessica Thunander (V)